Eesti.ee ettevõtja vaatesse arendatud töötajatega seotud toimingute teenuse uue loodava kvalifikatsioonide vahelehe info liikumise ja kuvamise loogika analüüsimine ning lahenduse kirjeldamine

Lõpparuanne

Tellija: Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium

18. märts 2026

Lp Andra Aedma
Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium
Suur-Ameerika tn 1
10122 Tallinn

18. märts 2026

Austatud Andra Aedma

Eesti.ee ettevõtja vaatesse arendatud töötajatega seotud toimingute teenuse uue loodava kvalifikatsioonide vahelehe info liikumise ja kuvamise loogika analüüsimine ning lahenduse kirjeldamine

Aruanne on koostatud AS PricewaterhouseCoopers Advisors („PwC“) poolt Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile („Tellija“) vastavalt tellija ja PwC vahel 20.01.2026 sõlmitud kokkuleppele („Leping“).

Aruandes sisalduv info pärineb mitmest aruandes detailsemalt kirjeldatud allikast. Me ei ole hinnanud nende infoallikate usaldusväärsust ega testinud sealt pärineva info tõepärasust. Sellest tulenevalt ei anna PwC ühelegi isikule (välja arvatud tellijale Lepingu alusel) mistahes otseseid ega kaudseid kinnitusi aruande täpsuse või täielikkuse osas.

Tegu on lõpparuandega, mis on koostatud võttes arvesse tellija esitatud kommentaare aruande esmasele versioonile.

Aruande sisu pole lubatud teha kättesaadavaks teistele isikutele, välja arvatud Lepingus sätestatud juhtudel ning vastavatel tingimustel. PwC kannab aruandega seoses õiguslikku vastutust Lepingus sätestatud ulatuses üksnes Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ja mitte ühegi teise osapoole ees, kes võib oma otsustes olla tuginenud selles aruandes sisalduvale teabele või seisukohtadele.

Kui Teil on küsimusi seoses aruandega, võtke palun ühendust Elis Raudkettiga (telefon: +372 614 1800; e-post: elis.raudkett@pwc.com).

Lugupidamisega

Teet Tender
AS PricewaterhouseCoopers Advisors

Oluline teadaanne isikutele, kes ei ole aruande adressaadid

Isikud, kes ei ole aruande adressaadid ja seda aruannet loevad, loetakse ta nõustunuks alljärgnevate tingimustega:

1. Aruannet lugev isik võtab teadmiseks, et AS PricewaterhouseCoopers Advisors on selle koostanud vastavalt oma kliendilt saadud juhistele ning üksnes kliendi huvisid ja kasu silmas pidades.
2. Aruannet lugev isik tunnistab asjaolu, et ta pole selle aruande adressaat ning vastamaks tema huvidele ja vajadustele oleks võinud aruande koostamiseks osutuda vajalikuks läbi viia teistsuguseid või täiendavaid töid.
3. Lugeja nõustub, et AS PricewaterhouseCoopers Advisors (sh tema partnerid, volitatud isikud ja töötajad) ja allhankijad ei võta aruandega seoses mingeid kohustusi ega vastutust, ei lepingulist ega lepinguvälist (sh hooletusest ja seadusest tuleneva kohustuse rikkumisest tingitud) vastutust. Lugeja nõustub, et AS PricewaterhouseCoopers Advisors (sh tema partnerid, volitatud isikud ja töötajad) ja allhankijad ei vastuta mistahes kahju, saamata jäänud tulu ega kulutuste eest, mis aruannet lugevale isikule seoses aruande kasutamisega või muul moel aruandega seotult võivad tekkida.

Sisukord

Mõisted ja lühendid 6

Analüüsi taust ja eesmärk 7

1. Metoodika ja tegevused 8

1.1. Dokumendianalüüs 8

1.2. Intervjuud ja valideerimine seotud asutustega 8

2. Ametikohtadel nõutud kutsekvalifikatsioonid 10

2.1. Millised ametikohad nõuavad Eesti riigis kutsekvalifikatsiooni? 10

2.1.1. Reguleeritud kutsed 11

2.1.2. Ametikohad 12

2.2. Ametikohtade ja kutsete seosed 13

2.2.1. Ametikohtade ja kutsestandardite seostamine ISCO klassifikaatori alusel 13

3. Tehniline analüüs 14

3.1. Infosüsteemid 14

3.2. Andmekoosseis 15

3.2.1. Päringu sisendid ja väljundid 16

3.3. Andmete liikumine 20

3.3.1. Etapp 1 – Autentimine (eesti.ee) 21

3.3.2. Etapp 2 – Töötajate tuvastamine (TÖR) 21

3.3.3. Etapp 3 – Kvalifikatsioonide päring 21

3.3.4. Etapp 4 – Tulemuste koondamine ja kuvamine 23

3.4. Täiendavad ettepanekud 23

4. Õigusanalüüs 25

5. Ettepanekud ja soovitused 31

6. Lisad 33

Lisa 1. Eestis reguleeritud kutsevaldkonnad 33

Lisa 2. Reguleeritud, osaliselt reguleeritud ja vabad elukutsed 35

Lisa 3. Statistikaameti ametite klassifikaator – ISCO klassifikaatoriga – päringu registriga 36

Lisa 4. MXT009 Isiku digitaalse sõidumeerikukaardite päring kodanikule (kod_meerik) 36

Lisa 5. Kehtivate dokumentide detailpäring asutustele (jlparing2) 36

Mõisted ja lühendid

Mõiste/lühend	Selgitus
API	*Application Programming Interface* ehk rakendusliides
AvTS	Avaliku teabe seadus
DPIA	*Data Protection Impact Assessment* ehk andmekaitse mõjuhinnang
EL	Euroopa Liit
ENIC/NARIC	*European Network of Information Centres/ National Academic Recognition Information Centre* ehk Euroopa akadeemilise tunnustamise ja teabe võrgustikud, mis tegelevad välisriikide kvalifikatsioonide tunnustamise ja haridusalase teabe vahetamisega.
Ettevõtja digivärav	Ettevõtja digivärav koondab eesti.ee portaali usaldusväärset infot ja avalikke teenuseid, et ettevõtjal oleks lihtne ja mugav riigiga suhelda. Keskkond tagab ühtse ligipääsu avaliku sektori teabele ja teenustele ning toetab ettevõtjatele suunatud proaktiivsete ja sündmusteenuste tulevikulahendust, kasutades selleks uusi tehnoloogiaid ja tehisintellekti võimalusi.[1]
GDPR	*General Data Protection Regulation* ehk isikuandmete kaitse üldmäärus
HARNO	Haridus- ja Noorteamet
HTM	Haridus- ja Teadusministeerium
IKS	Isikuandmete kaitse seadus
ISCO	*International Standard Classification of Occupations* ehk Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni (ILO) hallatav klassifikaator
LS	Liiklusseadus
MEDRE	Tervishoiukorralduse infosüsteem
MIS	Meremeeste Infosüsteem
MKM	Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium
MTA	Maksu- ja Tolliamet
RIA	Riigi Infosüsteemi Amet
TEHIK	Tervise ja Heaolu Infosüsteemide Keskus
TLS	Töölepingu seadus
TST	Töötajatega seotud toimingute rakendus eesti.ee ettevõtja vaates
TÖR	Töötamise register

[1] MKM. Ettevõtja digivärav. (link)

Analüüsi taust ja eesmärk

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi (MKM) digimajanduse osakonna ettevõtja digivärava valdkonna poolt tellitud analüüsi „Eesti.ee ettevõtja vaatesse arendatud töötajatega seotud toimingute teenuse uue loodava kvalifikatsioonide vahelehe info liikumise ja kuvamise loogika analüüsimine ning lahenduse kirjeldamine“ eesmärk oli hinnata ja kirjeldada eesti.ee ettevõtja vaatesse arendatava **töötajatega seotud toimingute teenuse uue kvalifikatsioonide vahelehe** info liikumise ja kuvamise loogikat ning lahenduse arhitektuuri.

Eesti.ee ettevõtja vaade toimib keskse teenusväravana, mis koondab ettevõtjale vajalikud riiklikud teenused ja teabe ühte keskkonda. Eesti.ee töötajatega seotud toimingute (TST) rakenduses[2] on andmestik struktureeritud äriloogilistesse kategooriatesse (töösuhe, toetused ja hüvitised, töötervishoid ja tööohutus, lähetused ja maksuresidentsus), mille laienduseks luuakse täiendav **kvalifikatsioonide vaheleht**. Selle eesmärk on võimaldada ettevõtjatel kontrollida töötajate kvalifikatsioonide olemasolu ja kehtivust, toetades nii tööandja kohustuste täitmist kui ka tööprotsesside sujuvamat korraldamist.

Uus kvalifikatsioonide vaheleht võimaldab tulevikus tagada tööandjale **konkreetse ametikoha ja tööülesannetega seotud vajalike kvalifikatsioonide** kuvamise. Lisaks kutsekvalifikatsioonidele, mille esmatasandi infoallikaks on kutseregister, nähakse ette võimalust liidestada ka teised kvalifikatsiooni puudutavad valdkonnad (nt juhiload). Analüüsi tulemused annavad ülevaate võimalikest täiendavatest andmeallikatest ning info liikumise ja kuvamise loogikast kõigi osapoolte vahel.

Oluline on rõhutada, et **seisuga märts 2026 ei ole eesti.ee-l veel kehtivat õiguslikku alust ettevõtte töötajate kvalifikatsiooniandmete pärimiseks**. Vastav seadusemuudatus on ettevalmistamisel ning selle jõustumine on eelduseks kvalifikatsioonide vahelehe täielikule realiseerimisele. Samuti puuduvad mitmed vajalikud **X-tee teenused ja liidestused**, mis saab välja arendada alles pärast seda, kui õiguslikud tingimused ja asutustevahelised kokkulepped on saavutatud. Käesolev analüüs keskendub seetõttu lahenduse kontseptuaalsele ja tehnilisele ettevalmistusele ning info liikumise loogikale, mis rakendub pärast õiguslike eelduste valmimist.

Analüüsi läbiviimiseks kaasati peamised kvalifikatsiooniandmete omanikud ja teenusepakkujad: Haridus- ja Teadusministeerium (HTM), SA Kutsekoda, Tervisamet, Maksu- ja Tolliamet (MTA) ning Transpordiamet. Lisaks toetasid suuniste ja sisenditega MKM ning Riigi Infosüsteemi Amet (RIA). Analüüs viidi läbi perioodil jaanuar – märts 2026.

[2] Riigiportaal. Töötajatega seotud toimingute rakendus. (link)

1.Metoodika ja tegevused

1.1. Dokumendianalüüs

Analüüsi käigus viidi läbi dokumendianalüüs, mis hõlmas nii varasemaid ettevõtja digivärava analüüse kui ka teisi avalikult kättesaadavaid allikaid. Varasematest analüüsidest oli käesoleva töö vaates kõige olulisem „Töötajatega seotud toimingute ärisündmuse analüüs", mis on ühtlasi aluseks käesolevale analüüsile.[3]

Lisaks tutvuti erinevate avalikult kättesaadavate allikate ja kaardistustega, mille põhjal koondati reguleeritud kutsete ning ametikohtadega seotud info kaardistustabelisse. Kaardistuse eesmärk oli luua ülevaade reguleeritud kutsetest ning nendele vastavatest ametikohtadest.

Samuti analüüsiti olemasolevaid X-tee teenuseid ja nende spetsifikatsioone, et hinnata, millised andmed on juba praegu kättesaadavad ning milliste andmeallikate puhul oleks vajalik uute teenuste loomine või olemasolevate täiendamine.

1.2. Intervjuud ja valideerimine seotud asutustega

Analüüsi läbiviimiseks konsulteeriti mitmete asutuse ja organisatsioonidega, et mõista andmete kättesaadavust, olemasolevate X-tee teenuste võimalusi ning võimalikke kaasnevaid piiranguid. Intervjuud viidi läbi 2026. aasta veebruaris MS Teamsi vahendusel. Intervjuudes osalenud asutused ja nende esindajad on esitatud järgnevas tabelis.

Tabel 1. Analüüsi kaasatud asutused ja organisatsioonid ning nende esindajad

#	Asutus	Esindajad
1	SA Kutsekoda	Anu Mälgand (kutseregistri juhataja) Indrek Sander (Piksel OÜ juhatuse liige)
2	Haridus- ja Teadusministeerium	Tiia Raudma (kõrghariduse osakonna nõunik) Sigrid Ester Tani (kutsehariduse ja oskuste poliitika osakonna juhataja)
3	Terviseamet	Karin Merilo (tervishoiuteenuste osakonna arendusjuht) Katrin Roosipuu (tervishoiuteenuste osakonna nõunik) Tea Tanner (TEHIK-u analüütik)
4	Transpordiamet	Ave Smirnov (sõidukite juhtimisõiguse osakonna juhataja) Remo Kuningas (infotehnoloogia arenduste üksuse juhataja) Laura Rohilaid (Merenduse Infosüsteemi peakasutaja) Elina Vapper (dokumendihalduse üksuse vanemspetsialist) Martin Tubalkain (teede kasutamise teenuse juhtivspetsialist) Jekaterina Ernits (liiklusteenistuse sõidukite juhtimise osakonna juhataja) Martin Elmet (juhtivspetsialist) Teisi Timma (lennunduse ohutuse spetsialist)

[3] PwC, Gofore, Advokaadibüroo PwC Legal. 2023. Töötajatega seotud toimingute ärisündmuse analüüs. (link)

Lisaks eeltoodud intervjuudele saadeti 2026. aasta märtsis MTA TÖR-iga seotud esindajatele tutvumiseks ja tagasisidestamiseks andme koosseisu ja andmete liikumise loogika. Eesmärk oli valideerida, kas kavandatud andmevahetuse loogika on ka nende vaates asjakohane ja teostatav.

Intervjuude ja tagasiside käigus saadud sisend on kajastatud käesoleva aruande vastavates peatükkides.

2. Ametikohtadel nõutud kutsekvalifikatsioonid

2.1. Millised ametikohad nõuavad Eesti riigis kutsekvalifikatsiooni?

Eestis ei ole kutsekvalifikatsioonide nõuete valdkond terviklikult ega ühtselt reguleeritud. Kutse omamine on kohustuslik vaid nendes ametites ja tegevusvaldkondades, kus see tuleneb otseselt seadusest, valdkondlikust määrusest või Euroopa Liidu (EL) õigusaktidest. HTM-i esindajatega toimunud kohtumisel kinnitati, et Eesti õiguskorras **ei ole kehtestatud keskset või kõikehõlmavat loetelu ametitest, mille puhul kutsekvalifikatsioon on nõutav kohustuslikus korras**, ning valdav osa kutsesüsteemist toimib vabatahtlikkuse põhimõttel.

Kutsekvalifikatsiooni kohustuslikkus tuleneb eeskätt kolmest allikast:

1. EL-i reguleeritud kutsed, mille tunnustamist liikmesriigid peavad tagama vastavalt Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiivile 2005/36/EÜ kutsekvalifikatsioonide tunnustamise kohta. Direktiivi alusel on Euroopa Liidus ühiselt reguleeritud seitse kutset: (1) arst, (2) hambaarst, (3) õde, (4) ämmaemand, (5) proviisor, (6) loomaarst ja (7) arhitekt. Nende puhul on liikmesriigid kokku leppinud konkreetsetes haridusnõuetes ning tegemist on erandliku olukorraga, kus kvalifikatsiooninõuded ühtlustatakse EL-i tasandil.[4]
2. Eesti riigisisesed õigusaktid, mis seavad kvalifikatsiooninõuded teatud ametikohtadele või tegevustele. Sellisteks valdkondadeks on näiteks:
    a. **Tervishoid**, kus arstide, õdede, ämmaemandate, proviisorite ja teiste tervishoiutöötajate tegevusnõuded tulenevad tervishoiuteenuste korraldamise seadusest[5].
    b. **Haridus,** kus õpetaja kvalifikatsiooninõuded tulenevad põhikooli- ja gümnaasiumiseadusest[6] (ja selle rakendusmäärusest[7]) ning alusharidusseadusest[8].
    c. **Ehitus ja tehnilised erialad**, kus pädeva isiku nõuded tulenevad ehitusseadustikust[9] ning seotud määrustest.
    d. **Sotsiaalvaldkond**, kus nt sotsiaaltöötaja ja tegevusjuhendaja pädevusnõudeid kirjeldab sotsiaalhoolekande seadus[10].

[4] Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2005/36/EÜ, 7. september 2005, kutsekvalifikatsioonide tunnustamise kohta. (link)
[5] Riigi Teataja. Tervishoiuteenuste korraldamise seadus. (link)
[6] Riigi Teataja. Põhikooli- ja gümnaasiumiseadus. (link)
[7] Riigi Teataja. Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse ning teiste seaduste muutmise seadus (eestikeelsele õppele üleminek). (link)
[8] Riigi Teataja. Alusharidusseadus. (link)
[9] Riigi Teataja. Ehitusseadustik. (link)
[10] Riigi Teataja. Sotsiaalhoolekande seadus. (link)

e. **Turva- ja tuleohutuse valdkond**, kus kvalifikatsiooninõuded tulenevad turvategevuse seadusest[11] ja tuleohutuse seadusest[12].

f. **Veterinaaria**, kus nõuded tulenevad veterinaarseadusest[13].

a. Ja muud valdkonnad, kus seadusandja on kehtestanud konkreetsed kvalifikatsiooninõuded.

Oluline on märkida, et Eestil ei ole ühtset ega terviklikku ülevaadet, mis seoks omavahel ametikohad ja kutsed. Kutsekvalifikatsiooninõudeid tuleb tuvastada valdkondlike seaduste kaupa.

Selle probleemi mõistmiseks on vajalik eristada kahte paralleelset süsteemi:

Esiteks **kutsesüsteem**, mis koosneb kahest peamisest elemendist:

1. **Kutsestandard**: dokument, mis kirjeldab ühe kutse valdkonna tööülesandeid, oskusi ja pädevusi ning määratleb kriteeriumid, mille alusel kutset hinnatakse. Kutsestandard ei ole õiguslikult siduv töösuhte eeltingimus, vaid raamistik, mille alusel hinnatakse kutse omandamist või uuendamist.
2. **Kutsetunnistus**: isikupõhine tõend, mille kutseandja väljastab juhul, kui inimene on tõendanud kutsestandardi nõuetele vastavat pädevust. Kutsetunnistus kantakse **kutseregistrisse**, kuid ainult juhul, kui inimene on selle ise taotlenud või kui pädev asutus on kvalifikatsiooni registrisse sisestanud (nt hariduse alusel).

Teiseks – valdkondlikud eriseadused ja nende alusel peetavad registrid. Mitmed reguleeritud ametid ei toetu kutsesüsteemile, vaid eraldi kvalifikatsiooniraamistikule. Nende ametite puhul on pädevuse aluseks reeglina kõrgharidus konkreetsel erialal, millele võivad lisanduda riiklik eksam, litsents või registreering pädeva asutuse juures. Sellised kvalifikatsioonid ei kajastu kutseregistris, vaid neid haldavad valdkondlikud registrid ja järelevalveasutused. Näiteks:

- tervishoiutöötajad on kantud Terviseameti tervishoiutöötajate registrisse (MEDRE),
- notarid Notarite Koja registrisse,
- advokaadid ja vandeadvokaadid Eesti Advokatuuri registrisse,
- kohtutäiturid ja pankrotihaldurid Kohtutäiturite ja Pankrotihaldurite Koja registrisse,
- ning veterinaararstid Põllumajandus- ja Toiduameti veterinaararstide registrisse.

2.1.1. Reguleeritud kutsed

Reguleeritud kutse on elukutse, mille puhul on seadusega kehtestatud nõue omada konkreetset kvalifikatsiooni, st et ilma kehtiva kvalifikatsioonita ei ole isikul lubatud sellel ametikohal tegutseda. Reguleeritud kutsete eesmärk on kaitsta avalikku huvi, tagades, et teatud valdkondades (nt tervishoid, transport, ehitus) töötavad inimesed omavad tõendatud pädevust ja oskusi.

[11] Riigi Teataja. Turvategevuse seadus. (link)
[12] Riigi Teataja. Tuleohutuse seadus. (link)
[13] Riigi Teataja. Veterinaarseadus. (link)

Eestis reguleeritud kutsete kohta avaldab infot ENIC/NARIC keskus, mis tegutseb Haridus- ja Noorteameti (HARNO) juures. HARNO kodulehel on avaldatud Eestis reguleeritud kutsete tabel[14], mis loetleb valdkonnad, kus tegutsemiseks on nõutav konkreetne kvalifikatsioon, vastav reguleeriv õigusakt ning pädev asutus. **Oluline on märkida, et tabelis ei ole esitatud konkreetseid ametikohti, vaid tegemist on valdkonnapõhise ülevaatega, mis annab üldise pildi reguleeritud kutsetest Eestis, kuid ei võimalda otsest seostamist TÖR-is registreeritud ametikohtadega**. HARNO kodulehel avaldatud reguleeritud kutsevaldkonnad on esitatud Lisa 1. Eestis reguleeritud kutsevaldkonnad.

Nagu eespool kirjeldatud, haldab SA Kutsekoda kutseregistrit, kus on registreeritud kutsestandardid ja nende alusel väljastatud kutsetunnistused. Lisaks on Kutsekoda koostanud **informatiivse kaardistuse reguleeritud ja osaliselt reguleeritud kutsete kohta[15]**, mis annab täiendava ülevaate Eestis reguleeritud kutsetest.

Eelpool välja toodud allikate alusel viidi käesoleva analüüsi raames läbi Statistikaameti ametikohtade ja reguleeritud kutsete seostamine. Siinkohal tuleb siiski arvestada, et kaardistus põhineb allikatel, millel on olulisi piiranguid, st ükski neist ei seo otseselt reguleeritud kutset konkreetse ametikohaga. Kaardistuse eesmärk on luua pilt, mis võimaldaks tulevikus kaaluda ühendada reguleeritud kutsed TÖR-is registreeritud ametikohtadega. Kaardistus reguleeritud kutsete, reguleerivate õigusaktide, pädevate asutuste ja neile vastavate ametikohtadega on esitatud Lisa 2. Reguleeritud, osaliselt reguleeritud ja vabad elukutsed

Oluline on rõhutada, et käesolev analüüs ja kavandatav TST rakenduse kvalifikatsioonide vaheleht ei piirdu üksnes reguleeritud kutsetega. Kuna reguleeritud kutsete ja ametikohtade seostamiseks puudub usaldusväärne allikas, ei ole käesoleva analüüsi raames mõistlik sellisele seostusele lahendust üles ehitada. Selle asemel lähtub kvalifikatsioonide vahelehe lahendus põhimõttest, et tööandjale kuvatakse kõik töötajaga seotud kvalifikatsioonid ja kutsetunnistused, mis on seotud vastava töötaja ametikohaga ning mida liidestatud registrid ja asutused X-tee kaudu väljatavad, sõltumata sellest, kas tegemist on reguleeritud, osaliselt reguleeritud või vaba elukutsega.

2.1.2. Ametikohad

TÖR-is registreeritakse iga töötaja ametikoht Statistikaameti ametite klassifikaatori alusel. Statistikaameti ametite klassifikaator põhineb rahvusvahelisel ISCO (*International Standard Classification of Occupations*) klassifikaatoril ning on kuni 4. tasemeni sellega üks-ühele vastavuses. Statistikaamet on klassifikaatorit täiendanud Eesti-spetsiifiliste ametinimetustega, lisades 5. taseme, mis võimaldavad ametikohti täpsemalt eristada.

ISCO klassifikaator on hierarhiline ja koosneb neljast tasemest. Alljärgnevas tabelis on välja toodud ka 5. tase, mis on Statistikaameti spetsiifiline lisand, mis võimaldab ametikohti täpsemalt eristada.

[14] HARNO. Kutsealane tunnustamine. (link)
[15] SA Kutsekoda. Reguleeritud kutsed. (link)

Tabel 2. ISCO klassifikaatori tasemed

Tase	Koodi pikkus	Näide
1	1-kohaline	2 Tippspetsialistid
2	2-kohaline	21 Loodus- ja tehnikateaduste tippspetsialistid
3	3-kohaline	211 Füüsika jm loodusteaduste tippspetsialistid
4	4-kohaline	2111 Füüsikud ja astronoomid
5	8-kohaline	21110001 Astronoom

Sama ISCO klassifikaator on kasutusel ka kutseregistris, kus iga kutsestandard on seotud ISCO 4-kohalise koodiga. See võimaldab automaatselt siduda TÖR-is registreeritud ametikoha pearühma kutseregistri kutsestandarditega, st kui töötaja ametikoha ISCO pearühm (kuni 4. tase) vastab kutsestandardi ISCO koodile, on tegemist ametikohaga vahetult seotud kutsekvalifikatsiooniga.

2.2. Ametikohtade ja kutsete seosed

2.2.1. Ametikohtade ja kutsestandardite seostamine ISCO klassifikaatori alusel

Eesti.ee TST rakenduse kvalifikatsioonide vahelehe toimimise eelduseks on võime automaatselt siduda töötaja **ametikoht** (TÖR-ist) tema **kutsekvalifikatsiooniga** (nt kutseregistrist, MEDRE-st, liiklusregistrist). Selleks on vaja ühist klassifikaatorit, mis toimiks sillana kahe süsteemi vahel. Analüüsi tulemina on soovituslik kasutada selleks olemasolevat **ISCO** ametite klassifikaatorit. Ametikohtade ja kutsekvalifikatsioonide seostamisel tuleb valida sobiv ISCO klassifikaatori tase, mille alusel seostamine toimub. Käesolevas lahenduses kasutatakse seostamiseks **ISCO 4. taset (ametinimetuse pearühm)**, mitte konkreetseid ametinimetusi (5. tase). See valik on tehtud järgmisel põhjusel:

Konkreetsete ametinimetuste tasandil seostamine toob kaasa olulise riski, et asjakohased kutsekvalifikatsioonid jäävad tuvastamata. Ametinimetused (8-kohaline kood) on väga spetsiifilised ning:

- Tööandja võib TÖR-is registreerida töötaja ametinimetuse, mis on küll sisuliselt sama valdkonna amet, kuid erineb kutseregistris kutsestandardi juurde määratud konkreetsest ametinimetusest;
- Konkreetse ametinimetuse ja konkreetse kutsestandardi vaheline üks-ühele seos on praktikas harv, sama pearühma sees on kutsete ja ametikohtade omavaheline vastavus mitmene.

Konkreetne andmete liikumise loogika, sh päringud registritesse, sisendandmed ja tingimused, on kirjeldatud peatükis Tehniline analüüs.

3. Tehniline analüüs

Käesolev peatükk kirjeldab eesti.ee TST rakenduse kvalifikatsioonide vahelehe tehnilist lahendust, sh millistest infosüsteemidest ja registritest andmeid päritakse, millised on vajalikud sisend- ja väljundandmed, kuidas andmed süsteemide vahel liiguvad ning millistel tingimustel päringuid algatatakse.

3.1. Infosüsteemid

Analüüsi käigus kaardistati infosüsteemid, kus hoitakse Eestis kutsekvalifikatsioonidega seotud andmeid. Kaardistuse eesmärk oli tuvastada, millistest allikatest on võimalik eesti.ee TST rakenduse kvalifikatsioonide vahelehe jaoks andmeid pärida ning milliste infosüsteemide puhul on liidestamine otstarbekas.

Kaardistuse tulemusena tuvastati järgmised infosüsteemid ning ametipearühmad (**kokku 436**), mille puhul on vastavast infosüsteemist võimalik kvalifikatsiooniandmeid saada:

Tabel 3. Registrid ja ametipearühmad

Register	Ametipearühmade arv
Kutseregister	304
MEDRE	31
Liiklusregister	9
Meremeeste Infosüsteem (MIS)	3
Eesti Advokatuuri kodulehe otsing	1
Eesti Prokuratuuri otsing	1
Patendiameti patendivolinike otsing	1
Notarite Koja otsing	1
Veterinaararstide register	1
Ei ole teada / puudub	118

Nagu tabelist nähtub, on valdav enamus ametipearühmadest kaetud kolme suurema registri poolt: kutseregister (304 ametipearühma), MEDRE (31 ametipearühma) ja liiklusregister (9 ametipearühma). Ülejäänud infosüsteemidest on võimalik andmeid saada vaid üksikute ametipearühmade kohta. 118 ametipearühma puhul ei ole kvalifikatsiooniandmete asukoht käesoleva analüüsi käigus tuvastatud. See hõlmab nii ametipearühmi, mille puhul kvalifikatsiooniandmeid haldav register või infosüsteem ei ole teada, kui ka ametipearühmi, millele ei ole kutseregistris vastavat kutsestandardit kehtestatud ning mille puhul ei pruugigi kvalifikatsiooninõuet eksisteerida.

Sellest tulenevalt on X-tee teenuse kaudu automaatne andmevahetus mõistlik ja teostatav kolme registri puhul: **kutseregister, MEDRE** ja **liiklusregister**. Nende kolme registri X-tee kaudu liidestamine on põhjendatud järgmistel kaalutlustel:

- Katvus: kolm registrit katavad kokku 344 ametipearühma, mis moodustab valdava enamuse tuvastatud ametipearühmadest (78% kõikidest ametipearühmadest);
- X-tee teenuste olemasolu: kõigil kolmel registril on olemas või on võimalik arendada toimivad X-tee teenused, mis võimaldavad töötajate kvalifikatsioone pärida (täpsemalt saab X-tee teenuste kohta lugeda pt 3.3.3.1, 3.3.3.2, 3.3.3.3);
- ISCO klassifikaatori tugi: kutseregistri teenus tagastab ISCO koodi, MEDRE puhul on see arendatav ja liiklusregistri puhul on seostamine teostatav seadistustabeli kaudu.

Ülejäänud infosüsteemid katavad igaüks vaid üksiku ametipearühma. Nende registrite ja otsingute puhul ei ole X-tee liidestus otstarbekas, kuna:

- tegemist on vaid üksikute ametipearühmadega (igaühes vaid 1);
- mitmed neist on veebipõhised otsingumootorid, mitte riiklikud registrid X-tee teenustega;
- liidestuse arendus- ja halduskulu oleks ebaproportsionaalselt suur võrreldes kaetavate ametipearühmade arvuga.

Soovitus: Kasutajaliidese täiendusena on mõistlik lisada kvalifikatsioonide vahelehele otselingid nende registrite ja otsingute juurde, mille X-tee kaudu liidestamine ei ole mahukuse või kasutusulatuse tõttu põhjendatud. See võimaldab tööandjal vajaliku kvalifikatsiooni olemasolu kiiresti ise kontrollida ning tagab, et ka väiksemate või harvem kasutatavate infosüsteemide info on eesti.ee kaudu mugavalt kättesaadav

3.2. Andmekoosseis

Lahendus realiseeritakse eesti.ee platvormil, mis toimib nii kasutajaliidese kui ka andmete vahendamise keskkonnana. Ettevõtte esindaja logib eesti.ee-sse sisse, mille alusel tuvastab süsteem automaatselt ettevõtte registrikoodi. Registrikoodi alusel algatatakse päringud registritesse ning tulemused kuvatakse eesti.ee kasutajaliideses.

Registritest päritud andmeid ei salvestata eesti.ee-sse püsivalt. Sõltuvalt andmete iseloomust kasutatakse kahte lähenemist: ajutist vahemälu kiiresti muutuvate andmete jaoks ja püsivat hoiustamist seadistusandmete jaoks, mis on vajalikud süsteemi äriloogika toimimiseks. Registritest päritud andmeid hoitakse ajutises vahemälus piiratud aja jooksul (nt 24 tundi). Vahemälu kasutamine tagab, et:

- Kasutaja portaalis navigeerides ei algatata korduvaid päringuid registritesse – andmed laetakse vahemälust.
- Vahemälu aegumisel (nt kui kasutaja pöördub portaali tagasi kahe päeva pärast) algatatakse automaatselt uued päringud registritesse ning vahemälu uuendatakse värskete andmetega.

Tabel 4. Andmete hoiustamise viisid

Andmekogu	Hoiustamisviis	Põhjendus
Eesti.ee ettevõtte andmed **(registrikood, tänane kuupäev)**	Vahemälu (sessioonipõhine)	Tuvastatakse iga sisselogimise käigus dünaamiliselt. Andmed on seotud konkreetse sessiooniga ega vaja püsivat salvestamist.
TÖR	Vahemälu	Töösuhted võivad muutuda (lõppemine, peatamine). Vahemälu tagab andmete värskuse, vältides samal ajal TÖR-i ülekoormamist korduvpäringutega.
Kutseregister	Vahemälu	Kutsetunnistuste kehtivus võib muutuda. Iga külastuskorra alguses kontrollitakse vahemälu aegumist ja vajadusel päritakse värsked andmed.
MEDRE	Vahemälu	Tervishoiutöötajate registreeringud võivad muutuda. Loogika on analoogne kutseregistri päringuga.
Liiklusregister	Vahemälu	Juhilubade kehtivus võib muutuda. Päring algatatakse ainult tingimuslikult (seadistustabeli alusel) ning tulemusi hoitakse vahemälus.
Seadistustabel	Andmebaas	Seadistustabel määrab loogika, millise ametipearühma korral liiklusregistri päringuid tehakse. Tabelit haldab teenuse omanik ja seda uuendatakse käsitsi vastavalt vajadusele. Andmed ei pärita registritest.

Lahendus pärib andmeid neljast registrist:

Tabel 5. Andmeallikad kvalifikatsioonide kontrollimiseks

Register	Haldaja	Otstarve
TÖR	MTA	Ettevõtte töötajate tuvastamine ja ametipearühmade pärimine.
Kutseregister	SA Kutsekoda	Töötajate kutsekvalifikatsioonide pärimine.
MEDRE	Terviseamet	Tervishoiutöötajate kvalifikatsioonide pärimine.
Liiklusregister	Transpordiamet	Juhilubade andmete pärimine.

3.2.1. Päringu sisendid ja väljundid

Käesolevas peatükis kirjeldatakse TST rakenduse kvalifikatsioonide vahelehe andmevoos kasutatavate päringute sisendeid ja väljundeid registrite kaupa. Iga alampeatükk käsitleb ühte konkreetset registripäringut, tuues eraldi välja sisendandmed (millega päring algatatakse) ning väljundandmed (mida päring vastuseks tagastab).

3.2.1.1. TÖR-i päringu sisend ja väljund

TÖR-i päring on andmevoo esimene samm, mis algatatakse ettevõtte esindaja sisselogimist eesti.ee portaali ning kvalifikatsioonide vahelehele suundumisel. Päringu eesmärk on tuvastada kõik ettevõttega seotud töötajad, kellel on kehtiv või peatatud töösuhe, ning saada nende isikute isikukoodid koos ametinimetuse pearühmaga, mida kasutatakse järgnevate registripäringute juhtimiseks.

Päringu sisend tuvastatakse automaatselt ettevõtte esindaja sisselogimisel eesti.ee-sse. Süsteem tuvastab esindatava ettevõtte registrikoodi, mille alusel algatatakse TÖR-i päring, kui kasutaja liigub TST kvalifikatsioonide vahelehele.

Tabel 6. TÖR päringu sisend

Atribuut	Kirjeldus
registrikood	Ettevõtte unikaalne registrikood, andmevoo lähtepunkt.

TÖR tagastab ainult need töösuhted, mille staatus on „kehtiv" või „peatatud". Väärtus „kehtiv" tähistab aktiivset töösuhet, „peatatud" tähistab ajutiselt peatatud töösuhet (nt lapsehoolduspuhkus, ajateenistus vms). Lõppenud töösuhted välistatakse, tagades, et TST teenuses kuvatakse ainult ettevõttega sellel hetkel seotud töötajate andmeid. Tagastatavad andmed sisaldavad töötaja isikukoodi (mida kasutatakse järgnevates registripäringutes identifikaatorina) ning ametinimetuse pearühma (mille alusel otsustatakse, millistest registritest lisaandmeid pärida või välistatakse mitte asjakohased kvalifikatsioonid).

Tabel 7. TÖR päringu väljund

Atribuut	Kirjeldus
isikukood	Töötaja isikukood.
Töösuhte_staatus – KEHTIV, PEATATUD	Töösuhte staatus, mis on kas „kehtiv“ või „peatatud“. Lõppenud töösuhteid väljundis ei tagastata.
ametinimetuse_pearyhm	Töötaja ametinimetuse pearühm ISCO klassifikaatori neljanda taseme alusel.

3.2.1.2. Kutseregistri päringu sisend ja väljund

Päringu sisendina kasutatakse TÖR-i päringu väljundist saadud töötaja isikukoodi ja ametinimetuse pearühma. Ametinimetuse pearühma alusel tagastab kutseregister ainult need kutsetunnistustega seotud kutsenimetused, mis on vahetult töötaja ametiga seotud, välistades need, mis seda ei ole.

Tabel 8. Kutseregistri päringu sisend

Atribuut	Kirjeldus
isikukood	Töötaja isikukood.
ametinimetuse_pearyhm	Töötaja ametinimetuse pearühm ISCO klassifikaatori alusel. Päringu sisend, mille alusel tagastatakse ametinimetusele pearühmale vastavad, töötajal olemasolevad kutsenimetused.

Päringu väljundina tagastab kutseregister ainult need kutsetunnistuste ja kutsenimetuste andmed, mis vastavad töötaja ametinimetuse pearühmale ja mis on päringu tegemise hetkel kehtivad, st ka tähtajatud kutsetunnistused.

Tabel 9. Kutseregistri päringu väljund

Atribuut	Kirjeldus
isikukood	Töötaja isikukood.
eesnimi	Töötaja eesnimi.
perenimi	Töötaja perekonnanimi.
kutsenimetus	Kutsenimetus. Selleks on põhikutse nimetus, spetsialiseerumise nimetus (kui spetsialiseerumine muudab kutsenimetust) või osakutse nimetus.
kehtiv_alates	Kutsetunnistuse saamise kuupäev.
kehtibkunilopp	Kutsetunnistuse kehtivuse lõppkuupäev. Kui lõppkuupäev puudub, on tegemist tähtajatu tunnistusega. Võrreldakse tänase kuupäevaga, et kuvada ainult kehtivaid tunnistusi.

3.2.1.3. MEDRE päringu sisend ja väljund

Päringu sisendina kasutatakse TÖR-i päringu väljundist saadud töötaja isikukoodi ja ametinimetuse pearühma. Ametinimetuse pearühma alusel tagastab MEDRE ainult need kutsed, mis on vahetult töötaja ametiga seotud, välistades need, mis ei ole.

Tabel 10. MEDRE päringu sisend

Atribuut	Kirjeldus
isikukood	Töötaja isikukood.
ametinimetuse_pearyhm	Töötaja ametinimetuse pearühm ISCO klassifikaatori alusel. Päringu sisend, mille alusel tagastatakse kutsed.

Päringu väljundina tagastab MEDRE töötaja isikuandmed ning tema ametipearühmale vastavad tervishoiutöötaja kutsed. Kuna MEDRE-s registreeritud kutsed on tähtajatud, tagastatakse kehtivuse väljal alati väärtus „tähtajatu".

Tabel 11. MEDRE päringu väljund

Atribuut	Kirjeldus
isikukood	Töötaja isikukood.
eesnimi	Töötaja eesnimi.
perenimi	Töötaja perekonnanimi.
kutse	Kutse nimetus, sh arst, ämmaemand, õde, proviisor, farmatseut või hambaarst.
kehtiv_alates	Kutse saamise kuupäev.
kehtib_kuni	Kutse kehtivus. MEDRE-s registreeritud kutsed on tähtajatud, mistõttu tagastatakse alati väärtus „tähtajatu".

3.2.1.4. Liiklusregistri päringu sisend ja väljund

Liiklusregistri päring algatatakse ainult nende töötajate kohta, kelle ametikoht eeldab kehtiva juhtimisõiguse olemasolu. Erinevalt kutseregistri ja MEDRE päringutest, mis algatatakse ametipearühma alusel automaatselt, kontrollib süsteem enne liiklusregistri päringu algatamist seadistustabelit (vt pt 3.2.1.5), kus on määratud, milliste ISCO ametipearühmade puhul liiklusregistri päring teostatakse. Näiteks algatatakse päring ametipearühma „8332 Veoautojuhid" alla registreeritud töötajate kohta, kuna kehtiv juhtimisõigus on nende ametikohal töötamise seadusest tulenev eeldus.

Päringu sisendina edastatakse liiklusregistrile töötaja isikukood. Ametinimetuse pearühma liiklusregistrile ei edastata, vaid seda kasutatakse eelnevalt eesti.ee poolel seadistustabeli vastu kontrollimiseks, et otsustada, kas päring üldse algatatakse (vt pt 3.2.1.5).

Tabel 12. Liiklusregistri päringu sisend

Atribuut	Kirjeldus
isikukood	Töötaja isikukood.

Päringu väljundina tagastab liiklusregister töötaja isikuandmed ning tema juhiloa andmed, mis on päringu tegemise hetkel kehtivad.

Tabel 13. Liiklusregistri päringu väljund

Atribuut	Kirjeldus
isikukood	Töötaja isikukood.
eesnimi	Töötaja eesnimi.
perenimi	Töötaja perekonnanimi.
loatyyp	Juhiloa tüüp.
kehtiv_alates	Juhiloa saamise kuupäev.
kehtiv_lopp	Juhiloa kehtivuse lõppkuupäev.

3.2.1.5. Eesti.ee_paringu_seadistus

Süsteemi seadistustabel, mida hoitakse ja hallatakse eesti.ee-s. Tabel määrab, milliste ametinimetuse pearühmade puhul algatatakse päring liiklusregistrisse.

Tabel 14. Andmebaasi tabel Eesti.ee_paringu_seadistus

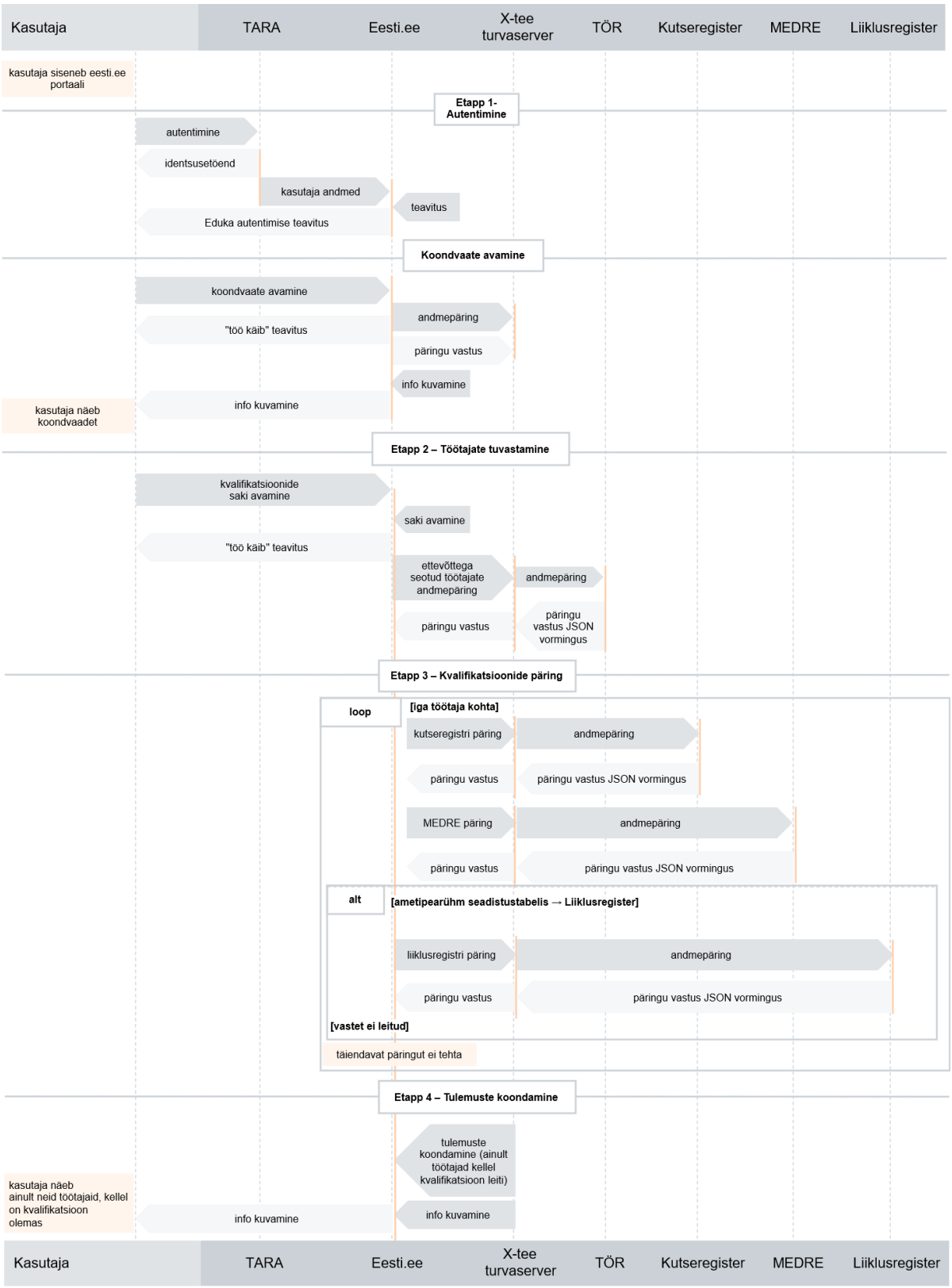
Atribuut	Tüüp	Kirjeldus
ametinimetuse_pearyhm	string	ISCO ametinimetuse pearühm, mille puhul päring algatatakse.
register	enum {'liiklusregister'}	Register, kuhu päring tehakse.

Süsteem võrdleb TÖR-ist saadud töötaja ametipearühma seadistustabeli kirjetega. Kui vaste leitakse, algatatakse vastava registri päring. Kui vastet ei leita, täiendavat päringut ei tehta.

3.3. Andmete liikumine

Lahendus pärib andmeid neljast registrist X-tee turvaserveri kaudu. Andmete liikumine infosüsteemide vahel toimub neljas etapis: (1) autentimine, (2) töötajate tuvastamine, (3) kvalifikatsioonide pärimine ja (4) tulemuste kuvamine.

Joonis 1. Süsteemi jadaskeem kvalifikatsioonide päringu osas

3.3.1. Etapp 1 – Autentimine (eesti.ee)

Ettevõtte esindaja logib eesti.ee-sse sisse. Süsteem tuvastab ettevõtte registrikoodi automaatselt.

3.3.2. Etapp 2 – Töötajate tuvastamine (TÖR)

TÖR-ist päritakse ettevõtte registrikoodi alusel kõik ettevõtte töötajad, kellel on hetkel kehtiv või peatatud töösuhe. Päringu vastusena tagastatakse iga töötaja kohta:

- isikukood;
- ametinimetuse pearühm (ISCO klassifikaatori 4. taseme alusel)

Lõppenud töösuhted TÖR-i päringu vastuses ei kajastu, st et filtreerimine peaks toimuma juba TÖR-i teenuse tasandil. Seeläbi on tagatud, et kvalifikatsioonide päringud teostatakse ainult nende isikute kohta, kellel on ettevõttega aktiivne töösuhe.

Hetkel puudub TÖR-il X-tee teenus, mis võimaldaks eelkirjeldatud päringut teostada. TST kvalifikatsioonide vahelehe realiseerimiseks on vajalik luua uus X-tee teenus, mis ettevõtte registrikoodi alusel tagastab kõik kehtiva või peatatud töösuhtega töötajad koos nende isikukoodi ja ametinimetuse pearühmaga. Vastava X-tee teenuse loomine on kvalifikatsioonide kuvamise üks eeldustest.

3.3.3. Etapp 3 – Kvalifikatsioonide päring

Töötajate kohta teostatakse järgmised päringud:

Tabel 15. Kvalifikatsioonide päring

Päring	Register	Sisend	Tingimus
Kutsekvalifikatsioonid	kutseregister	isikukood + ametipearühm	Alati.
Tervishoiu kutsekvalifikatsioonid	MEDRE	Isikukood + ametipearühm	Alati.
Juhiloa andmed	liiklusregister	isikukood	Ainult kui ametipearühm vastab seadistustabelis määratud juhiluba eeldavale ametipearühmale.

3.3.3.1. Kutseregistri X-tee teenus

Kutseregistrist päritakse töötaja kutsekvalifikatsioonide andmed isikukoodi alusel. Selleks saab kasutada X-tee teenust **kodanikKutsetunnistus**, mis on ainus kutseregistri teenus, mille väljundina on juba olemas ka ISCO 4-kohaline kood. Teenus tagastab isiku kutsetunnistuste (kehtivate ja kehtetute) andmed.

Päringu vastusest filtreeritakse välja ainult need kutsetunnistused, mis vastavad järgmistele tingimustele:

- Kutsetunnistuse ISCO 4-taseme pearühm vastab töötaja ametinimetuse pearühmale (kontroll, kas kutsetunnistus ja kutsestandard on seotud töötaja ametinimetusega),

- Kutsetunnistus on kehtiv.

Seeläbi tagatakse, et kasutajale kuvatakse ainult töötaja ametiga vahetult seotud asjakohased kutsetunnistused ja nende kehtivuse info.

Päringu täpne spetsifikatsioon on välja toodud WSDL-kirjelduse failis, mis on leitav X-tee kataloogis: https://x-tee.ee/catalogue/ee-test/NGO/90006414/kutseregister.

Viide X-tee portaali: https://www.x-tee.ee/en/service-catalog/kodanikKutsetunnistus/services/443122962/90006414/kutseregister/EE/v2

3.3.3.2. Terviseameti X-tee teenus

TST teenuse kvalifikatsioonide vahelehel tervishoiutöötajate kvalifikatsioonide kontrolli võimaldamiseks on vajalik, et Terviseamet arendaks koostöös TEHIK-uga välja uue X-tee teenuse, kuna TEHIK-u hinnangul ei ole olemasolevad X-tee teenused selleks otstarbeks sobivad. Olemasolevad lahendused põhinevad vanemal tehnoloogial (SOAP) ning edastavad märkimisväärselt rohkem andmeid, kui kavandatav lahendus vajab. Uus X-tee teenus peab põhinema kaasaegsel tehnoloogial (nt REST) ning tagama stabiilse jõudluse ka suuremate päringumahtude korral. Samuti peab teenus tagastama vaid loodava lahenduse toimimiseks vajaliku minimaalse andmestiku (vt täpsemalt pt 3.2.1.3), vältides liigset andmeedastust.

TEHIK on seejuures juhtinud tähelepanu olulisele riskile seoses suurettevõtetega. Ettevõtete puhul, kus töötajate arv ulatub mitme tuhande inimeseni ja kelle seas on suur hulk tervishoiutöötajaid, võib kvalifikatsioonide automaatne kontroll tekitada väga suure hulga samaaegseid päringuid. TEHIKu hinnangul on sellise koormuse korral oht, et teenus ei pruugi ajutiselt tagada vajalikku töökindlust.

Võimaliku leevendusmeetmena on TEHIK-u hinnangul vajalik kaaluda piirangute või välistuste rakendamist väga suurte ettevõtete osas (nt 3000 töötajat). Sarnane lähenemine on kasutusel ka teistes teenustes (nt eesti.ee ettevõtte elujõulisuse indeksi rakenduses), kus teatud suurusega organisatsioonid on teadlikult lahendusest välja jäetud. Samas on arvestatud, et sellised piirangud võivad tekitada ka kasutajapoolset tagasisidet ja küsimusi teenuse ulatuse kohta, mistõttu tuleb need otsused selgelt põhjendada ja kommunikeerida.

3.3.3.3. Liiklusregister X-tee teenus

Liiklusregistrist päritakse töötaja juhiloa andmed isikukoodi alusel. Päring algatatakse ainult siis, kui töötaja ametinimetuse pearühm vastab eesti.ee seadistustabelis (Eesti.ee_paringu_seadistus) määratud juhiluba eeldavale ametipearühmale. Analüüsi käigus vaadati üle kehtiv liiklusregistri X-tee teenus **jlparing2 (v2)**, mis on kehtivate dokumentide detailpäring asutustele ning mida saab Transpordiameti hinnangul käesoleva lahenduse tarbeks kasutada.

Liiklusregistri X-tee teenuste jlparing2 (v2) spetsifikatsioon on esitatud Lisa 5. Kehtivate dokumentide detailpäring asutustele (jlparing2).

Viide X-tee portaali: https://www.x-tee.ee/en/service-catalog/jlparing2/services/447575050/70001490/liiklusregister/EE/v2

3.3.4. Etapp 4 – Tulemuste koondamine ja kuvamine

Kõikide päringute tulemused koondatakse eesti.ee-s. Kasutajale kuvatakse TST teenuse kvalifikatsioonide vahelehel ainult need töötajad, kellel vähemalt üks kehtiv kvalifikatsioon leiti. Töötajad, kellel kvalifikatsioone ei leitud, nimekirjas ei kuvata.

Iga kvalifitseeritud töötaja kohta kuvatakse:

- ees- ja perekonnanimi;
- isikukood;
- kvalifikatsiooni nimetus (kutsenimetus, juhiloa tüüp)
- kvalifikatsiooni kehtivuse lõpp (kuupäev või tähtajatu).

3.4. Täiendavad ettepanekud

Käesoleva analüüsi põhifookus on TST teenuse kvalifikatsioonide vahelehe esmase lahenduse väljatöötamine, mis hõlmab liidestust kutseregistri, MEDRE ja liiklusregistriga. Samas tuvastati analüüsi ja intervjuude käigus mitmeid täiendavaid teemavaldkondi, mis on töölepingu täitmise seisukohast tööandja jaoks olulised ning mille integreerimine kvalifikatsioonide vahelehele loob märkimisväärset lisaväärtust. Alljärgnevalt on kirjeldatud peamised valdkonnad koos info liikumise ja kuvamise loogikaga.

1. **Sõidukijuhtide juhikaardid**. Kutseliste sõidukijuhtide (nt veoauto- ja bussijuhtide) puhul on juhikaardi olemasolu seadusest tulenev eeldus ametikohal tegutsemiseks. Juhikaart on digitaalse sõidumeeriku isikustatud kiipkaart, mis tõendab juhi pädevust ning mille kehtivust on tööandjal kohustus kontrollida. Juhikaartide andmeid haldab Transpordiamet ning nende integreerimine kvalifikatsioonide vahelehele toimuks analoogselt juhtimisõiguse päringuga – liiklusregistri X-tee teenuse kaudu, kasutades sisendina töötaja isikukoodi ja ametipearühma. Transpordiametil on olemas X-tee teenus **kod_meerik**, mis väljastab andmed kõikide isikule väljastatud sõidukmeerikute kohta, mis on olekus „Kätteantud“. X-tee teenuse spetsifikatsioon on esitatud Lisa 4. MXT009 Isiku digitaalse sõidumeerikukaartide päring kodanikule (kod_meerik).
2. **Meremeeste kvalifikatsioonid**. Meremeeste kvalifikatsiooniandmeid haldab Transpordiamet MIS-is. Transpordiametiga läbi viidud intervjuu käigus selgus, et MIS-il on juba olemas X-tee teenus seafarerdocuments (EE/GOV/70001490/meremees/seafarerdocuments), mille sisendiks on meremehe isikukood või ees- ja perekonnanimi koos sünnikuupäevaga. Väljundiks on kehtivad pädevustunnistused, kinnituslehed ning kehtiva tervisetõendi algus- ja lõppkuupäev.

Liidestuse puhul tuleb arvestada kahe olulise eripäraga:

- Ligipääsu piiramine: tuleb tagada päringu asjakohasus, st et ettevõte näeb üksnes oma töötajate andmeid. See eeldab TÖR-i andmetega seostamist sarnaselt põhilahenduse loogikale.
- Meremehe nõusolek: MIS-is on juba praegu olemas lahendus, kus meremees saab genereerida tööandjale personaalse lingi ja valida, millist infot ta soovib jagada. Kvalifikatsioonide vahelehe liidestuse puhul tuleb kaaluda, kas kasutada sama nõusolekupõhist lähenemist või tugineda tööandja seadusest tulenevale kohustusele kontrollida meremehe pädevust.

Lisaks mainiti intervjuus, et MIS-i arendatakse lähitulevikus ka lootside info kuvamiseks, mis laiendab veelgi MIS-ist päritavate andmete ulatust.

4. Õigusanalüüs

Käesoleva õigusanalüüsi eesmärk oli hinnata, millisel õiguslikul alusel saab tööandjale kuvada töötaja juhiloa (juhtimisõiguse) andmeid eesti.ee kvalifikatsioonide vahelehel ning millised on andmekaitse, ligipääsu ja õigusloome eeldused.

Varasem TST ärisündmuse analüüs[16] kirjeldas kvalifikatsioonide vahelehe põhimõtteid (kutsetunnistus, keeletase jmt) ja tõi esile, et lisaliidestused võivad olla vajalikud, ent eeldavad õigusliku aluse täpsustamist ning mõnel juhul seadusemuudatusi. Käesolev õigusanalüüs annab struktureeritud kirjelduse tööandja õiguspärase juurdepääsu kohta töötaja juhtimisõiguse põhiandmetele TST kvalifikatsioonide saki kaudu.

Kehtiv õigusraamistik

Töötaja juhtimisõiguse, juhiloa ning nendega seotud registriandmete kasutamist reguleerib Eestis eelkõige liiklusseadus (LS), mis sätestab nii juhtimisõiguse andmise kui ka juhiloa kehtivuse ning määrab kindlaks liiklusregistri pidamise põhimõtted. LS-i kohaselt on registri pidamise alused ja juurdepääsu tingimused määratud seaduses endas ning täpsemalt reguleeritud Vabariigi Valitsuse määrusega, milleks on liiklusregistri pidamise põhimäärus[17]. See põhimäärus kirjeldab muu hulgas registri ülesehitust, andmete töötlemise korda ning andmete väljastamise tingimusi, mille järgimine on vajalik kogu registri haldamise protsessi läbipaistvuse ja turvalisuse tagamiseks.

Liiklusregistri vastutav töötleja on Transpordiamet, kelle ülesandeks on registri pidamine ning andmete väljastamine üksnes seadusega lubatud juhtudel. Transpordiamet võimaldab registriandmetele ligipääsu üldjuhul kas seadusest tulenevate ülesannete täitmiseks, ühekordse taotluse kaudu või lepingulises suhtes oleva isiku päringute alusel. Transpordiameti e-teeninduses on kättesaadav ka juhtimisõiguse kontrolli teenus, mis võimaldab kontrollida nii omaenda kui ka teise isiku juhiloa kehtivust, kuid ainult ulatuses ja tingimustel, mis on kehtivas õiguses eraldi lubatud. Tänane õigusraamistik ei näe ette tööandjate jaoks loodud püsivat ega automatiseeritud päringute võimalust, mistõttu vajab selline lahendus eraldi õiguslikku alust ning täpset regulatsiooni.

Isikuandmete töötlemise võimalikud õiguslikud alused

Isikuandmete kaitse üldmääruse (GDPR) ja isikuandmete kaitse seaduse (IKS) kohaselt on tööandja töötaja isikuandmete töötlemisel alati vastutav töötleja ning seetõttu peab ta tagama kõigi üldpõhimõtete – seaduslikkuse, eesmärgipärasuse, andmeminimaalsuse, säilituse piiratuse ja turvalisuse – täitmise. Töösuhetes ei tohi tööandja isikuandmete töötlemisel üldjuhul tugineda töötaja nõusolekule, kuna pooled ei ole võrdses positsioonis ja töötaja ei saa oma nõusolekut vabalt anda ega seda hiljem tagajärgedeta tagasi võtta. Seetõttu peab tööandja juhiloa või juhtimisõiguse andmete kontrollimisel tuginema kas õiguslikule kohustusele GDPR art 6(1)(c) tähenduses või oma õiguslikule huvile GDPR art 6(1)(f) alusel.

[16] PwC, Gofore, Advokaadibüroo PwC Legal. 2023. Töötajatega seotud toimingute ärisündmuse analüüs. (link)
[17] Riigi Teataja. Liiklusregistri pidamise põhimäärus. (link)

Juhtimisõigust käsitleb LS, mis sätestab tingimused, mille alusel tohib mootorsõidukit juhtida ainult isik, kellel on kehtiv juhtimisõigus (nt LS üldosa ja §-d, mis reguleerivad juhtimisõiguse andmist ning juhiloa kehtivust). Kuigi LS reguleerib juhtimisõiguse olemasolu kui juhi kohustust, ei pane see otsesõnu tööandjale kohustust kontrollida töötaja juhiluba. Seega ei saa LS üksi olla tööandja andmetöötluse otseseks õiguslikuks aluseks, küll aga loob see olukorra, kus tööandja võib töö iseloomu tõttu olla kohustatud tagama, et töötaja täidab seadusest tulenevad kvalifikatsiooninõuded.

Tööandja kohustusi töösuhtes reguleerib seevastu töölepingu seadus (TLS), mille § 28 lõike 2 punkt 11 paneb tööandjale kohustuse austada töötaja privaatsust, mis tähendab omakorda, et igasugune andmetöötlus peab olema põhjendatud ja seaduslik. TLS § 41 sätestab lisaks, et tööandja peab töötajate isikuandmete töötlemisel järgima isikuandmete kaitse seadust ja GDPR-i, mis tähendab, et andmeid võib töödelda üksnes ulatuses, mis on töösuhte raames vajalik ja proportsionaalne. Nendest sätetest tuleneb tööandjale üldine kohustus korraldada töö nii, et tööülesannete täitmine oleks ohutu ja vastaks kehtivatele nõuetele – sh juhul, kui tööülesanded eeldavad mootorsõiduki juhtimist.

Kui tööülesanded hõlmavad sõiduki juhtimist, on tööandjal seega TLS-i normidest tulenev kohustus tagada töökorraldus, mis välistab sellise töötaja tööle lubamise, kellel puudub seadusega nõutud juhtimisõigus. Kuigi kohustus ei tulene üheainsa seaduse konkreetsest paragrahvist, tekib see TLS-i ja LS-i koosmõjus: töötaja peab seaduse järgi omama juhtimisõigust, ning tööandja peab tagama, et töökorraldus ja tööjaotus vastavad seadusest tulenevatele nõuetele. Sellises olukorras võib tööandja töötaja juhtimisõiguse kehtivust kontrollida GDPR art 6(1)(c) alusel, kuid ainult sellises ulatuses, mis on vältimatult vajalik tööandjale pandud kohustuse täitmiseks.

Kõigis ülejäänud olukordades, kus konkreetset seadusest tulenevat kohustust ei ole, saab tööandja tugineda GDPR art 6(1)(f) alusel enda õiguslikule huvile. Õigusliku huvi puhul tuleb tööandjal hinnata ja dokumenteerida, et tema huvi näiteks liiklusohutuse tagamise, vastutusriskide maandamise või lepinguliste kohustuste täitmise vastu on piisavalt kaalukas ning ühtlasi mõistlikult eeldatav ametikohtadel, kus sõiduki juhtimine on tööülesannete tavapärane osa. Sellise aluse kasutamine eeldab ka hinnangut, et töötaja juhtimisõiguse staatuse kontroll on eesmärgi saavutamiseks vajalik ning et sama tulemust ei ole võimalik saavutada vähem andmeid kasutades. Lõpuks tuleb hinnata töötaja õiguste ja vabaduste võimalikku mõju, tagades, et andmetöötlus ei kahjusta töötaja huve ebaproportsionaalselt.

Õiguslikule huvile tuginemine eeldab alati kolmeastmelise testi läbimist, millele viitab ka Euroopa Andmekaitsenõukogu 2024. aasta juhend[18]. Testi käigus peab tööandja kõigepealt kindlaks tegema, et tema huvi on seaduslik, näiteks seotud tööohutuse tagamise või lepinguliste kohustuste täitmisega. Seejärel tuleb hinnata, kas töötaja juhtimisõiguse kehtivuse kontroll on vajalik seatud eesmärgi saavutamiseks ning kas sama tulemust oleks võimalik saavutada andmesubjekti jaoks vähem koormaval viisil. Lõpuks tuleb kaaluda tööandja huvi töötaja põhiõiguste ja -vabaduste suhtes, tagades, et töötaja õigused ei kaaluks tööandja huvi üle. Selle tasakaalustamise käigus tuleb rakendada sobivaid

[18] European Data Protection Board. 2014. Guidelines 1/2024 on processing of personal data based on Article 6(1)(f) GDPR. (link)

lisagarantiisid, eelkõige andmeminimalismi, selgelt piiratud ligipääsuõigusi, logimist, läbipaistvust töötaja ees ning proportsionaalset säilitustähtaega.

Sellise kontrolli puhul tohib tööandja töödelda ainult minimaalset andmekoosseisu – näiteks töötaja juhtimisõiguse kehtivuse staatust, asjakohase kategooria olemasolu ning kehtivuse lõppemise kuupäeva — mis vastab GDPR-i eesmärgikohasuse ja minimaalsuse põhimõtetele ning TLS-is sätestatud privaatsuse austamise kohustusele. Selline andmestik ei sisalda eriliigilisi isikuandmeid ning ei hõlma karistusandmeid, mida tööandjal ei ole õigust töötlusesse võtta.

Andmekoosseis, kuvamine ja säilitamine TST kvalifikatsioonide vahelehe kontekstis

TST kvalifikatsioonide vahelehe eesmärk on võimaldada tööandjal kontrollida töötaja juhtimisõiguse olemasolu ja kehtivust vaid ulatuses, mis on vajalik tööülesannete nõuetekohaseks ja ohutuks täitmiseks. Juhtimisõiguse andmed saadakse alati reaalajas Transpordiameti liiklusregistrist tehtava päringu kaudu ning TST ei salvesta nende päringute tulemuseks olevaid detailandmeid viisil, mis vastaks avaliku teabe seaduse (AvTS) § 43 alusel andmekogu tunnustele. Samuti kinnitab varasem õigusarvamus[19], et andmekogu tekib üksnes juhul, kui töödeldakse püsivat korrastatud andmestikku; TST seda ei loo ega ole kavandatud seda looma, kuna kõik andmed pärinevad vahetult registrist ja TST neid ei talleta.

TST kvalifikatsioonide vahelehel töötaja juhtimisõiguse kuvatav andmekoosseis peab olema rangelt piiratud ning lähtuma isikuandmete kaitse põhimõttest, mille kohaselt võib tööandjale esitada vaid need andmed, mis on tööülesannete täitmiseks vältimatult vajalikud. Sellest tulenevalt tuleb tööandjale kuvada üksnes juhtimisõiguse kehtivuse staatus, konkreetse ametikoha täitmiseks asjakohased kategooriad ning juhtimisõiguse kehtivuse lõppemise kuupäev. Kõik muud andmed, nagu juhiloa koopia, foto, aadress või terviseandmeteks kvalifitseeruvad detailid, ei ole tööülesannete täitmise kontrolliks vajalikud ning seetõttu ei tohi neid TST kaudu tööandjale esitada. Eelkõige tuleb vältida tervisetõendi info kuvamist, sest tegemist oleks ülemäärase sekkumisega töötaja eraelu puutumatuse sfääri ja potentsiaalselt eriliigiliste andmete töötlusega. Selline lähenemine vastab GDPR-i eesmärgipärasuse ja andmeminimaalsuse põhimõtetele ning väldib liiklusregistri põhiandmete dubleerimist, mida AvTS ei luba.

TST kvalifikatsioonide vahelehe eesmärk on võimaldada tööandjal kontrollida töötaja juhtimisõiguse olemasolu ja kehtivust üksnes ulatuses, mis on vajalik tööülesannete täitmise ohutuse ja seaduslikkuse tagamiseks. TST ei loo töötaja juhtimisõiguse kohta eraldi andmestikku ega töötle selliseid andmeid muul viisil kui minimaalselt vajalikul määral. Kõik kuvatavad andmed pärinevad reaalajas tehtavast päringust Transpordiameti liiklusregistrisse, mis on juhtimisõiguse ametlik ja ainus registripõhine allikas. Samuti välditakse liigset sekkumist töötaja eraellu, mis on isikuandmete kaitse seisukohalt keskse tähtsusega ning aitab tagada riigiportaali kaudu toimuva tööandjapoolse järelevalve õiguspärasuse ja proportsionaalsuse.

[19] Widen Legal. Õigusarvamus – Ettevõtja digivärav.

Õigusloome ja kooskõlastused

Töötaja juhtimisõiguse kuvamine TST kvalifikatsioonide vahelehel eeldab pikaajalise ja stabiilse andmevahetuse tagamiseks selget ning ühemõttelist õiguslikku alust. Kuigi praegu on võimalik üksikpäringuid teostada Transpordiameti olemasolevate teenuste kaudu, ei ole selline lähenemine piisav püsiva, süsteemse ja automatiseeritud andmevahetuse loomiseks riigiportaali ja Transpordiameti vahel. Seetõttu on vajalik täpsustada õigusakte, mis reguleerivad liiklusregistri andmete väljastamist, ning luua selleks sobiv õiguslik raamistik, mis võimaldab tööandjatele edastada üksnes vajaliku minimaalse andmekoosseisu juhtimisõiguse kehtivuse kohta. Selline raamistik tagaks ühtlasi andmetöötluse läbipaistvuse, õigusselguse ja kooskõla isikuandmete kaitse põhimõtetega.

Kõige otsesem ja praktilisem muudatus puudutab liiklusregistri pidamise põhimäärust, kus tuleks sõnaselgelt sätestada Transpordiameti võimalus väljastada tööandjale tema autenditud rolli alusel piiratud andmekoosseisuga informatsiooni juhtimisõiguse kehtivuse kohta. Sätestada tuleks nii lubatud andmekoosseis, päringu eesmärk kui ka töötlemise tingimused, sh logimis- ja turvanõuded. Lisaks tuleb määruses täpsustada, et selline andmeedastus võib toimuda riigiportaali kaudu, kasutades volituste süsteemi ning tagades, et kõik päringud on jälgitavad ja seotud konkreetse tööandja esindaja isikuga.

Vajaduse korral tuleks täpsustada ka liiklusseaduse vastavaid sätteid, mis reguleerivad juurdepääsu registriandmetele. Selgesõnaline volitus lubada tööandjatele väljastada juhtimisõiguse kehtivuse kohta minimaalse ulatusega andmeid vähendaks õiguslikku ebakindlust ning võimaldaks praktiliselt toimivat API-põhist integratsiooni. Sellega välditakse olukorda, kus tööandjad või registripidaja peavad tuginema üldistele tõlgendustele, mis ei pruugi tagada piisavalt tugevat õiguspõhja korduvate ja automatiseeritud päringute tegemiseks.

Selgelt sõnastatud õiguslik raamistik looks tugeva aluse TST ja Transpordiameti vahelise püsiva andmevahetuse toimimiseks ning tagaks, et tööandjale väljastatavad juhtimisõiguse andmed on õiguspärased, minimaalsed ja eesmärgipärased. See toetaks ühtlasi riigiportaali kui keskse teenuseplatvormi arengut ning võimaldaks tööandjatele mugavat ja turvalist lahendust töötajate tööülesannete täitmiseks vajalike kvalifikatsioonide kontrollimiseks.

Õigusanalüüsi kokkuvõte

Kehtiva õigusraamistiku järgi on tööandjal võimalik töötaja juhtimisõiguse kehtivust kontrollida kahel peamisel alusel: kas tööandjal lasub seadusest tulenev kohustus tagada, et töötaja täidab tööülesandeid pädevalt ja ohutult, või tugineb ta oma õiguspärasele huvile. Juhtudel, kus töötaja tööülesanded hõlmavad sõiduki juhtimist, saab tööandja kontrolli teostada GDPR art 6(1)(c) alusel, sest tööandja peab tööohutuse ja riskiennetuse nõuete kohaselt tagama, et töötaja omab kehtivat juhtimisõigust. Kui sellist otsest kohustust ei ole, võib tööandja tugineda GDPR art 6(1)(f), tingimusel, et tema õigustatud huvi on dokumenteeritud ja tasakaalustatud töötaja õigustega ning on proportsionaalne seatud eesmärgi saavutamiseks.

Töötaja juhtimisõiguse kehtivus ei kujuta endast eriliigilisi isikuandmeid ning tööandjale ei tohi edastada karistusandmeid ega muid liigseid detaile. Seetõttu peab TST kvalifikatsioonide vahelehel kuvatav

andmekoosseis piirduma minimaalselt vajalike andmetega: juhtimisõiguse kehtivuse staatuse, asjakohaste kategooriate ning kehtivuse lõppemise kuupäevaga. Selline lahendus toetab GDPR-i andmeminimaalsuse põhimõtet ja väldib ülemäärast sekkumist töötaja eraellu.

Transpordiamet on liiklusregistri vastutav töötleja ning tänane õigus ei anna tööandjatele püsivat ega automatiseeritud juurdepääsu registriandmetele. Seetõttu on eesti.ee kaudu planeeritava teenuse toimimine võimalik üksnes juhul, kui luuakse selgesõnaline õiguslik alus tööandja rollis tehtavate masinliidese-päringute jaoks. **Praktikas tähendab see vajadust täpsustada vähemalt liiklusregistri põhimäärust ning vajaduse korral ka LS-i, et lubada tööandjale piiratud andmekoosseisu väljastamist üksnes tööülesannete täitmiseks vajaliku kontrolli eesmärgil.**

- LS § 173 määratleb registri pidamise üldraamistiku. Kui soovitakse kehtestada uus juurdepääsukategooria (tööandja piiratud andmekoosseisule), tuleb see esmalt sõnastada registri eesmärgi või ülesannete hulgas. Lisada tuleks kas uus lõige või täiendada § 173 lõiget 1, täpsustades, et liiklusregistrist võib väljastada tööandjale piiratud andmekoosseisuga juhtimisõiguse kehtivuse infot, kui see on vajalik tööülesannete täitmiseks ja toimub seaduses sätestatud tingimustel.
- LS § 184 reguleerib juurdepääsuõigus registriandmetele. Paragrahvi tuleks täiendada, et tööandjal oleks õigus saada minimaalset teavet (kehtivus, kategooria, aegumine) automatiseeritud teenuse kaudu ning üksnes tööülesannete täitmise eeltingimuste kontrollimiseks.
- Liiklusregistri pidamise põhimäärus § 1 määrab registri kehtivate andmete koosseisu. Tööandjale lubatava minimaalse andmekoosseisu täpsustus võib vajada lisa või selgitust, et tööandjale väljastatav info kujutab endast eraldi „väljastuskoosseisu", mitte täit registrikirjet.
- Liiklusregistri pidamise põhimääruse § 2 sätestab andmete töötlemise, turvalisuse ja logimise nõuded. Tööandjatele andmete väljastamine vajaks kohustuslikku logimist, ligipääsupiiranguid ja volituse kontrolli.
- Tööandjale teenuse pakkumiseks tuleks täpsustada Liiklusregistri pidamise põhimääruse §-s 11 volitatud töötlejate rollid.
- Kõige praktilisem ja kõige selgem lahendus oleks lisada Liiklusregistri pidamise põhimäärusesse täiesti uus paragrahv, mis kirjeldab tööandjatele andmete väljastamist eraldi peatükina.

Pikaajalise ja turvalise andmevahetuse tagamiseks tuleb õigusaktides määratleda nii lubatud andmekoosseis, andmeedastuse eesmärk kui ka töötlemise tingimused, sh logimine, ligipääsupiirangud ja päringute seotus konkreetse tööandja rolliga. Lisaks tuleb tagada, et TST rakendus ei looks eraldiseisvat andmekogu ning kõik päringud põhineksid reaalajas liiklusregistri andmetel. Andmete kuvamine peab toimuma vaid nende töötajate kohta, kelle tööülesanded eeldavad sõiduki juhtimist, ning süsteemi loomisel tuleb arvestada ka töörollide sidumise, säilitustähtaegade, ligipääsukontrollide ja vajadusel andmekaitse mõjuhinnangu (DPIA) läbiviimisega.

Kokkuvõttes on töötaja juhtimisõiguse kuvamine TST kvalifikatsioonide vahelehel õiguslikult võimalik, kuid eeldab selgelt sõnastatud õiguslikku alust ja ranget andmeminimaalsuse põhimõtte järgimist. Nii

tagatakse tööandjate jaoks praktiline ja turvaline lahendus töötajate tööülesannete täitmiseks vajalike kvalifikatsioonide kontrollimiseks ning samal ajal ka töötajate isikuandmete kaitse.

5. Ettepanekud ja soovitused

TST teenuse kvalifikatsioonide vahelehe kasutajaliidese loomisel tuleb lisaks andmete tehnilisele kuvamisele pöörata tähelepanu ka kasutajakogemuse selgusele. Alljärgnevalt on esitatud ettepanekud ja soovitused, mis aitavad tööandjal kuvatavat infot paremini mõista.

1 Info andmete päritolu ja ulatuse kohta

Kvalifikatsioonide vahelehel tuleb kasutajale selgelt kuvada, millistest registritest kuvatavad andmed pärinevad. Soovitav on lisada vahelehele info, mis selgitab, et:

- Kuvatavad kutsetunnistused pärinevad kutseregistrist ja hõlmavad üksnes Eestis omandatud ning kutseregistrisse kantud kvalifikatsioone.
- Tervishoiutöötajate andmed pärinevad Terviseameti registrist MEDRE.
- Juhtimisõiguse andmed pärinevad Transpordiameti liiklusregistrist.

Selline teavitus on oluline, kuna tööandjal võib tekkida vale arusaam, et vaheleht kajastab kõiki töötaja kvalifikatsioone, sh välisriigis omandatud või teistes valdkondlikes registrites peetavaid.

2 Viited täiendavatele registritele ja nimekirjadele

Kuna kvalifikatsioonide vahelehel ei kuvata infot kõigist asjakohastest registritest, on soovitus kasutajaliideses kuvada viited teistele asjakohastele nimekirjadele ja registritele, kus töötajate kvalifikatsioone saab kontrollida. Soovitav on lisada eraldi infoplokk, mis sisaldab linke ja lühikirjeldusi vähemalt järgmistele allikatele:

- Eesti Advokatuuri liikmete register;
- Notarite Koja register;
- Kohtutäiturite ja Pankrotihaldurite Koja register;
- Põllumajandus- ja Toiduameti veterinaararstide register;
- Eesti Prokuratuuri otsing;
- Patendiameti patendivolinike otsing.

3 Juhised ootuspäratute tulemuste korral

TST kvalifikatsioonide vahelehel on soovitav kuvada kasutajale selgitav ja suunav info, mis aitab mõista kuvatavate andmete ulatust ja võimalikke piiranguid. See on vajalik, kuna süsteem ei saa kontrollida, kas kuvatud tulemused vastavad tööandja ootustele, mistõttu tuleb ennetavalt juhtida tähelepanu levinumatele põhjustele, miks töötaja kvalifikatsioon ei pruugi vahelehel kajastuda:

- Ametinimetuse kontroll TÖR-is: kui töötaja ametikoht on TÖR-is registreeritud vale või ebatäpse ametinimetusega, ei pruugi süsteem tuvastada seost kutsestandardi ega registripäringuga. Tööandjale tuleb kuvada soovitus kontrollida ja vajadusel uuendada töötaja ametinimetust TÖR-is.
- Kutsetunnistuse puudumine kutseregistris: töötajal võib olla vajalik kvalifikatsioon olemas, kuid see ei kajastu kvalifikatsioonide vahelehel. Isikul on kutseregistris võimalus oma kutsetunnistuse andmed peita, mille tulemusel ei väljasta register X-tee päringu kaudu selle isiku kvalifikatsiooniandmeid. Sellisel juhul on soovitav tööandjale kuvada selgitus, et töötaja saab oma kutsetunnistuse nähtavust hallata kutseregistri iseteeninduses ning vajadusel andmete kuvamise lubada.

6. Lisad

Lisa 1. Eestis reguleeritud kutsevaldkonnad

Joonis 2. Eesti ENIC/NARIC keskuse reguleeritud kutsevaldkonnad[20]

Transport	Liikluse reguleerija	
	Mootorsõidukijuhi eksamineerija	
	Mootorsõidukijuhi õpetaja	
	Mootorsõiduki ja selle haagise tehnonõuetele vastavuse kontrollija	
	Ohutusnõunik autovedudel ja siseveeteede vedudel	
	Trammijuht	
	Trolli tehnonõuetele vastavuse kontrollija	
	Eriveeremi juht	
	Vedurijuht	
	Vedurijuhi abi	
	Raudtee-ehituse eest vastutav spetsialist	
	Raudteeohutuse ja raudteeliikluse juhtimise eest vastutav töötaja	
	Veokorraldaja (ühistransport)	
	Veokorraldaja (autoveod)	
Merendus	Rannakalur	
Haridus ja koolitus	Õpetaja	
	Noortelaagri ning projektlaagri juhataja ja kasvataja	
Seadmetööd	Elektritööd	Elektripaigaldise käidutöid tegev isik
		Elektritööd tegev isik
		Elektripaigaldise auditit tegev isik
	Gaasitööd	Gaasitööd tegev isik
		Gaasipaigaldise kasutamise järelevaataja
		Gaasipaigaldise auditit tegev isik
		Gaasitorustiku ja -anuma püsiliiteid tegev pädev isik
	Masinatööd	Masinatööd tegev isik

[20] HARNO. Kutsealane tunnustamine. (link)

		Masinatöö kasutamise järelevaataja
		Masina auditit tegev isik
	Surveseadmetööd	Surveseadmetööd tegev isik
		Surveseadme kasutamise järelevaataja
		Surveseadme auditit tegev isik
		Surveseadme püsiliiteid ja surveseadme survetaluvust mõjutava püsiliite mittepurustavat katset tegev pädev isik
	Tõsteseadmetööd	Tõsteseadmetööd tegev isik
		Tõsteseadmetöö kasutamise järelevaataja
		Tõsteseadme auditit tegev isik
Arhitektuur ja ehitus	Planeerija	
	Avalikult kasutatavate teede korrashoid	
	Ehitusloakohustusliku ehitise ehitamine	
	Ehitusloakohustusliku ehitise ehitusprojekti koostamine	
	Omanikujärelevalve tegemine	
	Energiamärgise andmine	
	Energiaauditi tegemine	
	Ehitusuuringud	
	Ehitusprojekti ekspertiis	
	Liiklusohutuse audit	
	Liikluskorralduse projektide tegemine	
	Tahkekütusel töötava kütteseadme ning korstna ja ühenduslõõri ehitamine ja paigaldamine	
Õiguserialad	Pankrotihaldur	
	Patendivolinik	
	Vandeadvokaat	
	Vandetõlk	
Audiitorid	Siseaudiitor	
	Vandeaudiitor	
Sotsiaalhooldus ja teraapia	Asenduskodu kasvataja	
	Erihoolekandeteenust osutav isik	
	Lapsehoidja	

	Ohvriabiteenust osutav isik
	Rehabilitatsioonimeeskonna spetsialist
Tervishoid	Arst
	Farmatseut
	Hambaarst
	Proviisor
	Kahjuritõrje tegevuse juhtimise ja korraldamise vastutav spetsialist
	Õde
	Ämmaemand
Turism, meelelahutus ja sport	Treener
Lõhkematerjalide ja pürotehniliste toodete käitlemisega seotud kutsed	Lõhkaja
	Lõhkematerjali käitlemise korraldaja
	Lõhkemeister
	Pürotehnik
	Pürotehnilise toote käitlemise korraldaja
Keskkond	Geodeetiliste tööde tegija
	Hüdrogeoloogiliste tööde tegija
	Keskkonnamõju hindamise juhtekspert
	Kvalifitseeritud kiirgusekspert
	Maa hindaja
	Maakorraldustööde tegija
	Metsakorraldaja
	Ohtlike jäätmete käitluse eest vastutav isik
Tuleohutus ja turvalisus	Korstnapühkija
	Pottsepp
	Tuletööd tegev isik
	Turvatöötaja
	Vabatahtlik päästja
	Valvetöötaja
	Vastutav spetsialist (tulekahjusignalisatsiooni- ja automaatsed tulekustutussüsteemid)
Muud	Veterinaararst

Lisa 2. Reguleeritud, osaliselt reguleeritud ja vabad elukutsed

Esitatud eraldi failina.

Lisa 3. Statistikaameti ametite klassifikaator – ISCO klassifikaatoriga – päringu registriga

Esitatud eraldi failina.

Lisa 4. MXT009 Isiku digitaalse sõidumeerikukaartide päring kodanikule (kod_meerik)

Esitatud eraldi failina.

Lisa 5. Kehtivate dokumentide detailpäring asutustele (jlparing2)

Esitatud eraldi failina.

© 2026 AS PricewaterhouseCoopers Advisors. Kõik autoriõigused kaitstud. “PwC” viitab Eesti seaduste alusel asutatud ja tegutsevale äriühingule AS PricewaterhouseCoopers Advisors või kontekstist lähtuvalt teistele PricewaterhouseCoopers International Limited rahvusvahelise võrgustiku liikmetele, kellest igaüks on eraldiseisev ja sõltumatu juriidiline isik.